AD ILL. ADMODVM COMITEM AC REVERENDISS. PRAESVLEM GEORGIVM MANZOLVM BONONIENSEM CAMERTVM PRÆSIDEM; ET ADVERSANÆ Ecclesiæ Episcopum.

GVIDI GVALTERII GENESINI PANEGYRICVS.

SACRORVM PRÆSVLVM PERMISSV.

CAMERINI,
Ex Officina, Hæredum Antonij Gioiosi.
CIↃ. IↃ. LXXXII.

128

86

ILLVSTRIBVS ADMODVM ATQ· SAPIENTISSIMIS ADVERSANIS ELECTIS ET CIVIBVS

S. P. AC FELICITATEM.

Idebor Fortasse nonnullis inepte facere (viri admodum Illustres) quòd ad vos ego scribam, cuius nomen ad vestras aures numquam fortasse peruenit. At ipse iam inde à puero & litterarum monumentis, & hominum fama celeberrima vos, ac vestræ Ciuitatis præclarissimas dotes noui optime. Quare vt natura quodam impulsu ad ea homines amanda ducuntur, quæ pulchra, & præclara sunt, ego vos, vestramq. Ciuitatem amaui semper, ac etiam sum admiratus. Nunc verò cum Pignus intercedat pretiosissimum Georgius Manzolus Pastor ac Pater vester, meus autem maximus Patronus, pro eo quanti illum facio vos vnice amo veneror & obseruo: Ac propterea me rectissime facturum sum arbitratus, si voluptatem, quam ex illius dignitate aucta cepi maximam, vobiscum communicarem; quos equidem credo incredibili quoque affici lætitia, cum Pastorem vestris etiam votis meliorem vobis contigisse intelligatis: Idq. percommode me facturum existimaui; si vobis Panegyricum hunc dicarem, qui à me statim atq. Manzoli Episcopi fama emanauit, editus est; atq. ita editus, vt mei amoris in illum singularis, ac ex illius dignitate admirabilis lætitiæ certissimum argumentum. Qua quidem in rę temperaui sanè ipse mihi non parum; Namque infinitus amor, infinitumq. gaudium, infinitam etiam orationem dictabant. Gratulatus iam sum Episcopo

Manzolo; nunc vobis gratulor, atq. adeo bona fide recipio, nihil vobis felicius vmquam potuisse contingere, quàm Georgium Manzolum Præsulem. Qui qualis, quantusq. sit, vobis & constanti fama, & omnium litteris iam significatum arbitror: At volui hoc meo Panegyrico illum vobis etiam cognitum esse. Quin hoc vobis plane spondeo, & famam, & meum hoc testimonium eius præsentia superatum iri. Itaque iam videre videor; vestrum vnumquemque dicturum, auxit præsentia famam. Equidem duo mihi soleo in scribendo proponere, illorum scilicet ad quos scribo gratiam, atq. beneuolentiam, & rerum; quas consueui sumere scribendas, veritatem. Accipite igitur lætissimis animis lucubrationem hanc meam (viri optimi) Deo Opt. Max. innumerabiles pro tanto Pastore gratias agite; vota pro celeri eius ad vos aduentu, eiusq. diuturna vita facite. Ac me tum Præsulis Manzoli, tum vestrarum laudum fidelissimum Præconem tanti facite, quanti mea erga illum, & erga vos egregia fides, & obseruantia postulat. Valete, ac felicissime viuite. Camerino XV. Kal. Iun. CIↃ. IↃ. LXXXII.

Inclytæ Ciuitati vestræ

Deditissimus

Guidus Gualterius Genesinus.

AD ILL. ADMODVM COMITEM AC REVERENDISS. PRAESVLEM GEORGIVM MANZOLVM BONONIENSEM, CAMERTVM PRÆSIDEM, & Aduersanæ Ecclesiæ Episcopum.

GVIDI GVALTERII GENESINI PANEGYRICVS.

QVÆ RES AD HOMINVM ANIMOS excitandos, & ad eloquendum plurimum possunt, hæ contrà me nunc faciunt, amor, admiratio, & lætitia (Comes Illustris, & Præsul amplissime) Nam cum singularis amor in te meus, ingens tui admiratio, & incredibilis de te, ac de auctæ tuæ dignitatis nuncio lætitia redundent; mihi tamen ad res has oratione significandas verba desunt. Id eo fortasse fieri arbitror, quod quemadmodum humore temperatò vigent herbæ, nimio autem sæpenumero suffocantur; sic animus motibus his, cum modus adsit, excitatur; at vehementiores cum sint, obruitur, & quasi cæcus ad loquendum fertur. Huc accedit animi tui moderatio ab omni laude prorsus aliena; ac tanta vt cum non nisi laudanda facias, laudari tamen minime appetas, vel potius negligas. Quamobrem ijs nunc video me premi angustijs, vt nec eloqui, nec tacére posse videar. At eloquar tamen vtcumq. potero. Nam sentio me amoris admirationis, ac lætitiæ stimulis potius incitari, quàm moderationis tuæ freno retardari; ac satius esse arbitror animi nimium amantis, admirantis, & gaudentis cæcitate orationi ordinem, & exactam, perfectamq. laudandi rationem deesse, quàm vt ipse officio desim.

fim. Illud tamen polliceor, si quæ dicenda essent omnia minime videro, in ijs tamen cauendis, quæ dicenda non sunt Lynceo me oculatiorem futurum: Nec me impetus animi adeo transuersum aget, vt vel mendacia promam; vel assentatione orationem aspergam: etenim vere te amo, vereq. admiror, quòd vera in te inest virtus; quòd veram promereris laudem, quodq. tua vita tota veritas est. Sed hoc vnum te rogatum velim; ne moderatio tua meas respuat laudes. Non sunt enim amor, lætitia, & ingenia coercenda. Tuum est, tuiq. similium laudanda facere, aliorum autem ea laudare, scriptorumq. mandare monumentis; vt & viuentes, & posteri habeant vnde virtutem discant. Namq. probi, clariq. viri non sibi tantum nascuntur, sed multo magis ceteris. Fuere Curij, atq. Fabricij vt diuitias, & fluxa vitæ bona despicere: fuere Socrates, atq. Catones vt sapientiam: fuere Scipiones vt fortitudinem: fuere innumerabiles in omni virtutum genere præstantissimi viri, vt ex illis ceteri homines virtutes omnes addiscerent. At modestia tua te tanti non esse tibi persuadet, ob eamq. rem ab omni laude prorsus abhorrentem facit. Tuum istud iudicium te magis atq. magis apud alios commendat, ad quos huiusmodi iudicium pertinet. Quare quo enixius laudem aspernaris, eo magis te laudandum præstas: eoque magis ad te laudandum homines allicis. Nam si sæpius nitimur in vetitum, si negata cupimus, quòd liberior hominis natura se coerceri minime pati posse videatur; cur pati debeat ingenuus animus, vt ea sibi vetentur, ac negentur, quæ iusta, & honesta sunt; quæ ceteris hominibus exemplo, & vsui esse possunt; quæue ad Dei Opt. Max. laudem & gloriam spectant? Si quidem boni viri Dei simulacra sunt; eorumq. virtus, & probitas Dei opus est, à quo dona, bonaq. omnia proueniunt. Itaque qui bonos laudat viros, Dei opus, virtutem, prouidentiam, & potentiam laudat. Iam igitur (Præsul optime) depone paulisper grauitatem istam Catoniana maiorem; patere laudari, patere Guidum tuum, quem tu omni amore, omniq. benignitate complexus es, quiue te supra quàm credi possit, obseruat, & colit, in te laudando, tuisq. virtutibus celebrandis amorem, & obseruantiam in te suam tibi, ceteris, & posteris etiam declarare. Hoc tantum equidem tibi

præstare

præstare possum, at si minus eleganter & copiose, fideliter certe vereq. præstabo. Sine me gratulari tibi oblatam à summo Pontifice episcopalem dignitatem: sine augurari ampliorem, sine altius exclamare: O Ciuitatem Aduersam Georgio Manzolo Episcopo dignam: O Georgium Manzolum Aduersa Ciuitate dignum: O Aduersam Ciuitatem, ò Georgium Manzolum vere beatos: ò dies vere faustos, ac felices, quibus, & designatus Episcopus, & nunciatus es. Quis non fateatur diuino miraculo factum, cum audiat, die Diuo Georgio sacro tibi Georgio Aduersanam Ecclesiam à Pontifice decretam esse? Cui augurari quoque non liceat, tibi Georgio diui Georgij præcipuo cultori & imitatori Diuum Georgium genium, larem, pænatem, & auspicem contigisse? At Georgii die non lætus minus, faustusq. fuit dies ille ante kal. Maias, cum tibi prandenti tantæ dignitatis nuncius est allatus. Aderam ipse à te perbenigne inuitatus, erat mihi suauissimum prandium illud, quod tua in me summa humanitate conditum videbam: Sed nuncio illo superueniente non iucunditate solum, verum felicitate condiri visum est. Incessi subito lætitiis omnibus, exsultaui, gestiui, ter ac primus tuas exhosculatus fui manus, prouolaui gestiens in forum: omnibus nunciaui te Episcopum designatum: Hieronymo Bouio Camertum Episcopo sapientissimo nuncium attuli, ille verò vt tui amãtissimus est, maxima incredibilis lætitiæ signa præsetulit. Cucurri ad Magistratum eadem nuncians; Magistratus protinus ad te cucurrit, vt episcopum te consalutaret: Adcurrere statim Ciues omnes, vt tibi gratularentur, quod tanta esses dignitate auctus, vt sibi dolerent, quòd præsentia tua se diutius frui non posse intelligerent. At hæc quid aliud sibi volunt, quàm & episcopum Bouium, & magistratum, & Camertes ciues omnes non tam dignitatem istam tibi gratulari, quam virtutem tuam, qua illam pro meritus, & adeptus es? Eo die citius quàm assolent aduolarunt dispositi equi cum statoribus, qui Roma, & ex aliis quã plurimis locis litteras tibi plurimas reddiderũt; quæ omnes ita lætæ erant, vt Victoriæ Laureatæ litteræ olim solebant esse. Vndique inquam ad te litteræ perlatæ sunt, quòd tui episcopatus fama tam cito percrebuit, vt Diuinitus potius, quàm hominum vel sermone, vel litteris emanasse videretur. Quid igitur sibi

vult

vult tantus motus? tantus omnium de te consensus? tanta, & tam publica etiam alacritas? Hoc sanè tuorum meritorum testimonium est amplissimum: hoc certe futuræ tuæ amplioris dignitatis auspicium certissimum est: Hæc inquam hominum opinio est, qui te maxime idoneum censent, quem fortuna, vel potius Deus amplissimo suæ benignitatis gremio complectatur. At quis tuus est animus? Ille profectò qui probum, & sapientem hominem; qui nobilem, & illustrem Comitem, qui optimum Præsulem decet. Namque nuncio illo accepto turbari potius, quàm gaudere visus es: negabas te delectum Episcopum: rem omnino dissimulabas. O ingentem animi moderationem. Alii conuocant propinquos, domesticos, familiares, & amicos omnes; vt animi lætitiam præseferant, vt gaudia communicent, vt plausum excitent. Tu in interiores ædes recessisti Christallino Proprætore; Claudio Sossomenio Cyprio tantæ dignitatis nuncio, ac me insequentibus: Pontificis, Cardinalium, amicorumq. litteras tacitus legisti, ac demum iis lectis, confectisq. salutationibus in intimum cubiculum ingressus ingentes quas debebas Deo Opt. max. gratias egisti; preces ad eumdem pias, ac plurimas fudisti, ac denique sacerdotem accersi iussisti: Confessioneq. diligentissime peracta Eucharistiæ sacramẽtum postridie sumpsisti, teq. sacrosanctis ecclesiæ ordinibus initiandum Bouio Episcopo præbuisti, atq. adeo curasti, vt cum episcopali dignitate ornatus esses, episcopalem etiam animum demonstrares. Ex illo nil nisi diuinum cogitare cæpisti sacerdotes doctos, & probatos vocando quibus cum sacros hymnos, & psalmos caneres, diuinaq. scripta euolueres. Hæc ipse vidi omnia, hisq. omnibus interfui: at puto te, cum solus es, illud assidue meditari, quam benigne tecum egerit Deus, quantum oneris tibi Pontifex imposuerit, & quo modo illud sustineas. Nam illud plane constat, te ita nuncium illum accepisse, vt ad episcopatum tanquam Aaron vocatum intelligas, teq. non tam dignitate auctũ, quam tibi laborem additum, qui ad ecclesiæ dignitatem, ad hominum vtilitatem, & ad ipsius Dei gloriam maxime pertineat. Quare te non ad portum accessisse, verum è littore soluere iam existimas, & in altum ascendere, ac laboribus quam plurimis obiici. Optime inquam intelligis cum tibi terra la-

boris

boris magna ex parte commissa sit: tibi plurimum laborandum esse, vt illam optime colas: tecum etiam reputas, te Georgium Græco nomine vocatum, quasi Terræ cultorem, vt illam terrã colas quæ à labore dicitur, quæ Christi est; quæue te cultore euangelicum fructum centesimum adferat, ac multo fructuosior sit, quàm esse consueuit. Sed non solum Christi Terræ cultor factus es, verum suarum ouium Pastor, & earum ouium, quæ aurei velleris Hesperidum greges pulchritudine superent; & iure sanè optimo: Nam summa vigilantia, fide, ac diligentia præditus es ad illas custodiendas, ac tuendas. Episcopus designatus es; merito quidem, nam summa sapientia, & scientia vtriusq. iuris præsertim diuini, optimarumq. artium omnium excultus cum sis, quis te melius populum instruet? Pontifex creatus es: iustissimis profecto de caussis, si quidem cum probitate, sanctitate, moribusq. omnibus ingenuis excellas, quis te melius ceteris exemplo esse poterit? Hæc liberius loquor, quòd cum te intus, & in cute (vt aiunt) plane norim mendacii argui minime posse scio. Toto enim hoc tempore, quo Camerini fuisti tecum ita familiariter sum versatus, vt tua mihi virtus, & vita penitus cognita, & perspecta sit. Nullus otiosus vmquam sermo inter nos fuit, semper de litteris, semper de moribus, semper de virtute nostri fuere sermones. In tui verò muneris administratione eam iustitiam, eam continentiam, eam modestiam, eam integritatem præstitisti semper, vt omnes in admirationem rapueris omnesq. fateantur, te multorum Præsidum, qui Camerini antehac fuerunt, & superasse virtutem, & obscurasse gloriam. Qua de re Camertes explicare nesciunt, maiorne sit eorum ex tua dignitate lætitia; an ex futuro proximo discessu mœror: gaudeantne magis tuo tanto lucro, an eorum graui iactura doleant: Impatienter discessus tui cogitationem ferunt, quo animo eos laturos putas discessum tuum? Dicunt omnes non Præsulem, sed Patrem amittemus quando huic vllum inueniemus parem? Ego verò dum de tuo discessu cogito, de animæ à corpore seiunctione cogitare videor: Vix fieri posse arbitror vt tanti Patroni consuetudine carere possim, qua suauius esse nihil potest. Bone Deus, quæ benignitas, quæ comitas, quæ affabilitas, quæ vrbanitas, quæ humanitas, quæ mansuetudo? Hæc tam propria tibi

est, vt proprium est Manzolum nomen; Manzolusq. à mansue-tudine potius quàm à gente cognominatus videris. Quamquã Mazzolum potius quàm Manzolum tuum esse cognomen verius asseritur: Quod cum ita sit, Mazzolus quid aliud est, quàm Claua, vel Fasciculus? At Claua quid aliud est quàm tuæ gentis pręsertim Herculis parentis tui, ac tua fortitudo, & Heroica Virtus? Fasciculus autem quid aliud indicat, quàm eorumdem Florentissimum Stemma, Virtutumq. omnium cumulus? Quid etiam tua sibi volunt Insignia tribus coloribus distincta rubro, albo, & nigro? Hæc tametsi tibi sunt cum tuis gentilibus communia, tamen tua propria videntur esse. Ruber color in summo cælestia, albus animum, niger corpus planè indicant, ac cælestem animum corpori tuo inesse, ac etiam cælestia semper tuũ animum in corpore contemplari ostendunt. Vel ruber Virtutẽ albus animum, niger vitam describunt: Albumq. nigro commistum, suumq. retinentem candorem, ac in superiori parte rubro coniunctum iccirco esse, quòd ipse animum inter uitæ huius mortalis ærumnas, & sordes purum, innocentem, & in virtutem semper intentum retinere soleas. Non poteras (Manzole insignis) Insignioribus insigniri insignibus: quippe quæ rubro etiam colore indicant singularem in tuos charitatem: Albo incredibilem in omnes fidem: Nigro admirabilem in tota uita grauitatem. Tres sunt colores, ut ternario numero perfectissimo tua pfecta declaretur uirtus. Tres etiã sunt colores, quòd animi corporis, fortunæq. bonis optime instructus es, quodq. tribus adhuc Virtutibus ornatus excellis, Religione, Prudentia, & Liberalitate. Religione Deo viuis, prudentia tibi, liberalitate alijs. Religione inquam impensius quàm dici possit Deum times, amas, & colis. Prudentia intra rationis gyrum te semper contines; vitamq. tuam ad exactissimam rationis normam componis: liberalitate ceteros homines assidue iuuas, ac vt omittam munificentissimam tuam hospitalitatem, qua Cardinales, Præsules, & nobiles viros excipere solitus es, bonos, doctosq. viros ita foues, vt eorum Mæcenas iure quidem optimo sis dicendus; Pauperes autem miserosq. homines ita sustentas, vt eorum Pater, & sanè optimus prædiceris. Hæc norunt omnes, hæc ipse vidi, noui, atq. perspexi omnia. Hæc eadem audiui tua fuisse

bona

bona ſemper in ante acta vita omni, locisq. omnibus, præſertim Narniæ,ac Vrbe Vetere; quas Ciuitates ita rexiſti, vt illæ ſe abs te conſeruatas, tibiq. omnia debere fateantur; ac te ita dimiſerint; vt lacrimis & miro deſiderio fuerint proſecutæ. Denique illud tibi contigit, quod in parte felicitatis maxima ſtatuendum eſt, quodue perpauci admodum aſſecuti ſunt; vt iuſtitiam ſerues & ameris ab omnibus. Namq. maximam veteres in ſeruanda iuſtitia difficultatem ineſſe dixerunt, quòd ſi bene illam ſerues hominibus diſpliceas; ſin male Deo. At ipſe Deo & hominibus placuiſti ſemper,cum omnes rectè intelligant, Iuſtitiæ tuæ Clementiam adiunctam; vitam ab omni prorſus auaritiæ labe alienam,ac tantam eſſe animi tui coſtantiam & integritatem, vt ſol à ſuo potius curſu, quàm ipſe à iuſtitia deflectas. Quamobrem ex his facile dignoſcitur quam naturæ præcellentis vis: patriæ illuſtris auctoritas: parentum optimorum procreatio, & educatio ſapientiſſimorumq. virorum inſtitutio,& exempla valeant. Etenim cum Manzolo genere non ſolum nobili, & antiquo,ſed Heroico ſis oriundus, animo maxime ingenuo, & excelſo, ad gloriæq. ſtudia penitus propenſo natura te perbenigne admodum ornauit. Patria verò quæ Bononia clarior, & illuſtrior? quæue & ſuos, & externos Alumnos auctoritate, doctrina, & exemplis docere,& exornare ſplendidius, & elegantius poteſt? Parentes autem qui Hercule Manzolo Patre, & Geneura Palæota matre tua grauiores, & meliores? Vtinam ab illis educari tibi contigiſſet, nam planè infans illos amiſiſti. Sed parentum loco tibi fuit Camillus Palæotus Cardinalis frater: Qui ſanè vir eſt omni virtutum genere cumulatiſſimus, in eo enim elucent, & excellunt Naſicæ ſanctitas, Catonis grauitas, Attici ſcientia, & iudicium: Lælij ſapientia, Curij continentia, & Veteris Camilli iuſtitia,& probitas, ac vere Camillus eſt. Hic in quadraginta Bononienſium ſenatorum numero ſenator eſt grauiſſimus & ſapientiſſimus. Neſcias vtrum Remp. melius regat,an domum ſuam. Sed quam optimus ſit ciuis eius conſilia, quibus Bononienſis Reſp. præcipue nititur, facile declarant, quàm verò ſit optimus pater,eius filij. Ita enim educauit Galeatium filium,vt optimus ſit filius, patruo,& patre dignissimus,& vtriuſq; ſimillimus ſit futurus: Ita etiam educauit Hippolytam Palæotam filiam,vt Cor-

 neliam,

neliam, & Hortensiam Bononia Romæ non inuideat, vel potius hanc Bononiæ Roma inuideat. Est enim humanarum, diuinarumque rerum cognitione Græcæ, Latineque admirabiliter exculta. Huius ingenium, doctrinam, atq. virtutem grauissimus, & elegantissimus ille Panegyricus potissimum testatur, quem doctissimus, & eloquentissimus Iulius Iacobonius Interamnas familiarissimus meus edidit, & ad me Bononia superiori anno Camerinum vsque misit. Ab hoc tanto viro tu, Marchion, & Alexander fratres ita educati estis, vt vitia ignoretis omnia, & virtutes noueritis omneis, ac per eum vestras recuperaueritis fortunas, ornamentaq. plurima consecuti sitis: Nec tu tanti beneficij es immemor, cum illud in ore semper habeas: Nullus pater tam amanter, tam fideliter, tam accurate, tam ingenue suos vmquam educauit liberos, quàm me ac fratres meos Auunculus Camillus. Quanta verò illum obseruantia colas nulla explicare oratione possem. Hæc eo pluribus recensui, vt plane pateat, tibi adiumenta omnia esse à Deo suppeditata, quæ ad summam virtutem, summam dignitatem, summamq. felicitatem comparandam expeti possunt. Sed quamquam generis, patriæ, parentum, & Auunculi Camilli institutio præstantissima fuit, ad perfectam tamen formam tuam Gabrielis Cardinalis, ac Auunculi tui disciplina & exemplum satis essent. Itaque verius tu quàm Plato immortales Deo gratias agere debes: Id quod ille assidue faciebat, quòd homo, quòd Athenis, quòd Socratis temporibus natus esset: Tu verò quòd homo, quòd prædiues, quòd potens, quòd nobilissimus, quòd Christianus, quòd Bononiæ natus es, ac præcipue quod Palæotum Cardinalē Auunculum, & præceptorem habes, qui moribus, & sapientia Socrate longe melior est: dignitate autem & religione tanto Socrate præstantior apparet, quanto Cælestia terrenis, & vera nostra religio falsa illa, quam colebat Socrates. Palæoti enim Cardinalis virtus Bononiæ (quæ non inferior est quàm Athenæ) nata & alta, Romæ postea, quæ multo maior est quàm Athenæ, ita cognita fuit, aucta, & ornata: vt illa duce ipse ad amplissimas dignitates, præcipue verò ad Cardineam, sit euectus; ac demum Bononiæ patriæ suæ illi commissa Ecclesia sit. Hunc homines omnes, boni præsertim, mirifice colunt. Hunc Christianæ

Reip.

Reip. Principes mira cum veneratione obseruant. Hunc amplissimus Cardinalium senatus maximopere veretur,& suspicit:Hūc sui temporis Pontifices omnes admirati maxime sunt:Gregorius vero summus nostris temporibus Ecclesiæ Pastor hunc patriæ studiorum, dignitatum fere omnium, laborumq. consortem supra quam frater amari possit vnice amat,seq alterum existimat. Nemo est qui nesciat, nullam in tota Pontificia ditione Ciuitatem præter Vrbem Romam Bononia nobiliorem esse: Quare Palæotus secundam à Pontifice dignitatem obtinet,cum ille vrbis Episcopus, Palæotus autem Bononiæ sit. Quis vmquam incredibilem illius virtutem, singularem sapientiam,& admirabilem sanctitatem explicaret? O Patriam Bononiam tanto tuo filio & patre beatissimam: A quonam ipsa maiora pietatis munera quam à tanto filio,& patre poteras expectare? Quis etiam plura, & maiora tibi præstitit pietatis munera quàm filius, & pater tuus Gabriel Palæotus. Hic verè Cardinalis est Illustrissimus: Hic vere Episcopus est (vt Apostolus inquit) irreprehensibilis: hic sobrius,castus,pius,iustus, sanctus & sapientissimus. Hic nostris temporibus virtutum omnium præsertim religionis omnibus exemplum,& exemplar absolutissimum est, eritq. posteritati semper. Hic non lucerna solum, sed Ecclesiæ lux est fulgentissima: & sol sole ipso clarior. Lucerna est, nam omnes viam veritatis docet:lux est, nam ita lucet, vt omnes ab eo illustrati abijciant opera tenebrarum, & induantur arma lucis. Sol est sole ipso non clarior modo, sed potentior: Namque prauarum perturbationum nubes, malarumq. cogitationum pluuias ab hominū animis arcet,iucundissimam conscientiæ serenitatem refert, ardentissimumq. charitatis calorem in hominum animis excitat. Hic super speculam Domini stat iugiter; Hic à tabernaculo Domini numquam discedit, semper à Deo aliquid addiscit, quod populum doceat: Hic stat in alto per vitam vt possit prodesse per prouidentiam:Hic vere Pastor bonus est,& per ostiū in ouile Domini intrauit:oues suas optime cognoscit; eū optimæ cognoscūt suæ:Illas ipse assidue vocat,illæ vocē eius audiūt,& sequūtur illū. O quam fortiter ouilia munit,ac Lupos abigit procul. Hic à suis ouibus vitiorum omnium morbos depellit; improbæ scabiē hæresis vel potius luem propellit:Inscitiæ tenebras expellit,ac æstuantē libidinis calorem; inertisq. otij perniciosum frigus repellit;

ctrina Christiana libellus, quo Christiani pueri omnes iam instituuntur; Testatur de sacris profanisq. imaginibus praeclarissimum opus, quod nunc prae manibus habet, atq. alia quam plurima monumenta quibus Christiana omnis Resp. ad verum Dei diuorumq. cultum instruetur. Intelligit sapientissimus hic pater, se ex Paulli sententia sapientibus, & insipientibus debitorem esse, ac propterea sanctitatem sapientes, insipientes autem sapientiam docere studet: praesertim pueros, quos cum Christianae Reip. seminarium esse sciat, eam culturam adhibet, quę tanto seminario consentanea sit. Quae disciplina omnium maxime necessaria passim antea negligebatur: adeo vt nulla esset senibus nedum pueris Christianae legis notitia: nunc verò senibus hoc in genere pueri longe sint sapientiores. Haec industria, haec vtilitas, hęc laus tota Palaeoti est, qui nulli rei studet magis, quàm vt iaciat Christianae Religioni fundamenta, quae postea in amplissimum, & firmissimum aedificium surgant, quod nullus impetus, nullaq. vis labefactare possit. O Palaeotum vere beatum; nam si Solon ille sapiens nunc viueret, te sine dubio beatum diceret, nec id audiens indignaretur Croesus: sed Soloni assentiret, opesq. suas omnes quas tantopere, ac superbissime iactitabat, virtuti, felicitatiq. tuae posthaberet. Tu enim tantus iam es, vt Petri potius quàm Petronij Sede sis dignus: quam si vllo vmquam tempore teneres, cernunt iam omnes animo, quam facile tibi esset, Christianam Remp. in veterem Petri, Christiq seruatoris nostri disciplinam vindicare. Hoc profecto esset Virtutibus tuis Apostolicis & laboribus, quos pro patria, pro bonis omnibus, & pro uniuersa Ecclesia maximos, & plurimos pertulisti, praemium conuenientissimum: Nec tibi fortasse deerit: cum Petrus ipse, cuius priuatam Ecclesiam Bononiae regis, uniuersam Ecclesiam suam tibi spondere uideatur, tametsi hoc tua uirtus certiori auspicio spondet. Sed alia te manent his longe ampliora in Caelesti patria praemia, quorum spe ipse tantopere laboras in Terris; quaeue pia, perenniq. apud Posteros veneratione consequeris. Video me in uastissimum prouectum Pelagus: quare vela iam contraham, inhibebo remos ne Palaeoti laudum, atq. virtutum immensis fluctibus obruar. Eius enim merita non meas, uerum Mureti, Sigonijq. oratorum Principum uires postulant.

Ad te igitur meam (Manzole) orationem reuoco, quem sane felicem appellarim, cum tantus tibi contigerit Auunculus; qui te paterno amore dilexit semper, qui te ingenue sanctissimeq. erudiendum curauit; qui domestica semper tibi disciplina fuit; quiue te quotidie singulari exemplo docet. Nec tu tanto magistro frustra vteris: Quippe memini me tecum vel familiarissime colloquentem abs te sæpius audire, nihil te vel à vitijs reuocare fortius, vel ad virtutem incitare acrius, quàm dum recordaris, & cogitas Auunculum tibi Cardinalem Palæotum esse; cuius institutione ita vixisti semper, vt ab ineunte ætate Episcopalem Indolem prætetuleris, & Auunculi tui te similem futurum præsagierint omnes. Id quod cum optime intelligeret summus, & sapientissimus Gregorius Pontifex, te mirifice amauit, re benigne fouit, tuæ virtuti fauit semper, nihilq. cogitauit magis, quàm te vt augeret & ornaret. Quare te Præsulem fecit, te Narniæ primum, deinde Vrbiueteri, postea Camerino præfecit, ac denique cum primum audiuit Balduinum Aduersanæ Ecclesiæ Præsulem obijsse, ac multi summa festinatione, atq. cupiditate illam peterent Ecclesiam, Pontifex omnibus reiectis, sponte nō rogatus, vltro non coactus dixit: Georgius Manzolus Aduersanæ Ecclesiæ Episcopus esto: Id inquam neq. Cardinalis tuus cogitabat; nec tu optabas, nec tuorum vllus curabat: Pontifex tantum cogitabat, optabat, atq. curabat: Pontifex inquam motu proprio te delegit; Pontifex ore proprio de te retulit ad Apostolicum Senatum; teq. primo vndecimi sui Pontificatus anni Consistorio primum Episcopum renunciauit. Hæc sane summa tua est laus, quòd summo Pontifici & places, & probaris; quodq. vocatus es non vocasti; optatus es, non optasti; quæsiuit te Episcopatus, non tu episcopatum: Quem tamen tu sic accipis, quasi munus Pontificis potius diuinæ benignitati, quàm tuis, tuo potius quàm aliorum iudicio, exiguis viribus, ac meritis conueniens: ac propterea & hoc & alia Pontificis erga te immortalia beneficia tanti facis, vt palam dicas, te parum vel potius nihil dicturum, si te omnia Pontifici debere diceres; si eius caussa vitam profunderes: verum te putare satis magnas illi relaturum gratias, si quemadmodum ille te tanta benignitate sua dignum iudicauit, ipse te cum dignitate hac, tum Ponti-

ficis

fit is iudicio non indignum præbeas, ac munere tibi ab illo assignato diligenter, fideliter, sanctæq. persungaris. Verumtamẽ hoc sic habeto, debes tu quidem summo Pontifici plurimum; at illi Aduersana Ecclesia multo debet magis; cum tu bonum quidem Episcopatum acceperis, at illa optimum Episcopum; tibi alia multa feliciora contingere possint, illi felicius nihil. Quid enim felicius gregi contingere potest, quàm optimus, & vigilantissimus Pastor? immo hæc vna, & summa est gregis felicitas. Censebat Plato Philosophorum grauissimus, Remp. illam esse beatissimam cui optimus præesset Princeps. Id verissimum esse testantur Resp. omnes quæ beatæ olim extiterunt. Nostris verò temporibus testatur apertissime Christiana Resp. cui Gregorius X I I I. præest: qui nomine, cognomine, insignibus vere nõ solum Maximus sed ter maximus est. Gregorius Græce vigilans pastor; Boncompagnus latinè bonus Pastor; Draco allegoricè prudens pastor est. Vtinam tam vigilanti, tam bono, tam prudenti pastore diutissime fruamur. Nam si Plato nunc viueret maiorem vigilantiam, bonitatem atq. prudentiam suo in Principe non desideraret. Si verò Gregorius ille Romanus, & sapientissimus pontifex homines nunc alloqueretur: Gregorium hunc diceret cum re tum nomine omninò sui similem; suiq. pastoris, quem descripsit, hunc viuum esse exemplar affirmaret. Sed in ceteris Gregorij pontificis laudibus illa præcipua est, quòd populis, & Ecclesijs Rectores, sapientissimos, optimos, & integerrimos præficere consueuit. Id quod præ ceteris Camers Ecclesia potissimum testatur, cui nuper Hieronymum Bouium præposuit. Virum vere sapientissimum, optimum, & integerrimum. Quo pastore nos eius oues ita lætamur, vt beata frui vita, & summa in terris felicitate videamur. Hoc sanè pontificis benignitati acceptum referimus. Hoc idem iam de te Aduersani dicent, hoc idem Pontificis benignitati acceptum referent, qui cum te ex multis delegit, multis etiam meliorem iudicauit. Pontificis iudicium secuti sunt duo Philippi Boncompagnus, & Vastauillanus Cardinales amplissimi, Pontificis alter fratris filius, sororis alter; ac Iacobus Boncompagnus, Ecclesiæ totius Gubernator, & Soræ Dux clarissimus: Quippe qui senem pontificem in Christianæ Reip. administratione verius adiuuant, quàm in susti-

nendo Cælo Atlantem Hercules; eorumq. virtus non Christianæ tantum Reip. sed toti Terrarum orbi gubernando sufficeret. Tres igitur hi summi Ecclesię proceres cum in Auunculo tuo Cardinali Palæoto Colendo patriam sanctitatem, ac in te amando fraternam pietatem constituerint, nihil magis in optatis habent, quàm te quam maxime auctum, & ornatum videre. Quam autem tua ista dignitas illis optata, iucundaq. acciderit, amantissimis eorum ad te litteris apertissime declararunt. At hoc vno dolere visi sunt, quod ea in re à Pontifice sibi præuentum sit: voluissent enim ipsi pro te ambire, atq. rogare Pontificem: Cuius etiam in te deligendo iudicium comprobauit incredibili consensu, & alacritate augustissimus ille totius Orbis purpuratorum patrum senatus; comprobauit Roma vniuersa; comprobarunt omnes asserentes; Aduersanam Ecclesiam nulli quam tibi conuenisse magis, omnesq. beatissimam Aduersam Ciuitatem appellant, cui tu pastor obtigeris. Dicebatur sane felix, & beata regio illa, quippe quæ felicis, & beatæ Campaniæ pars est, quam eloquentiæ pater superbam appellauit bonitate Agrorum & magnitudine fructuum, salubritate aeris, & pulchritudine regionis: Ceteri scriptores omnes Campaniam prædicant totius Italiæ amœnissimam, temperatissimam, & fertilissimam, asseruntq. in ea perpetuo vernare flores, vigere pomaria, virere herbas: auium concentu incolarum demulceri aures, triferas esse vites, triferos agros, ac denique perpetuum inesse, ac nitere ver. Verum te præsule Aduersa Ciuitas longe felicior, ac beatior erit. Nam tuæ vitæ bonitas, Terræ illius bonitatem, tua liberalitas agrorum fœcunditatem: morum puritas aeris salubritatem: animi formositas regionis pulchritudinem, consuetudinis iucunditas loci amænitatem: virtutes tuæ pulcherrimos flores: actiones tuæ aurea illa poma, orationis suauitas auium concentum vincent, atq. superabunt: Ac denique omnes agrorum fertilitatem bonis operibus præstabunt; perpetuumq. ver bonorum omnium Aduersæ Ciuitati nitebit. Sed quid multa? non poterat Aduersanæ Ecclesiæ pulchrior contingere sponsus; non poterat tibi sponsa cōtingere pulchrior. Pulchra in primis est situ, cum in media Campania campestri loco, & inter Neapolim, & Capuam vetustissimas, præclarissimasq. vrbes tamquam inter duas grauissimas

mas Matronas pulcherrima puella sita sit. Etenim noua est Ciuitas abhinc circiter quingentos annos à Roberto Guiscardo Normando constructa, qui vt Neapolim, & Capuam obsideret sibi resistentes prope Atellæ antiquæ Ciuitatis ruinas consedit; ibiq. cum Castra communisset, ac nonnullos annos commoratus esset, Ciuitatem Aduersam condidit, quam eo nomine appellauit; quòd ex Euersæ Atellæ ruinis ædificata esset, vel quòd Neapoli,& Capuæ aduersaretur. At ego arbitror Aduersam dictam, quòd Atellæ moribus esset Aduersa; perinde quasi testatum esse conditores vellent, se Atellæ sumpsisse cœmenta, & lapides non autem mores: Nam Atella turpi libidini dedita olim fuit; Atellanæq. fabulæ omni obscœnitate refertæ bonis moribus omnino aduersabantur. At Aduersa Roberti sanctissimi viri,& sapientissimi Herois opibus condita,& legibus institutisq. instructa virtutum omnium, ac præcipue Christianæ Religionis præcipua semper fuit cultrix. Illud non prætereundum videtur, Atellæ Ciuitati contigit Ciceronis ætatis L. Pomponius Bononiensis, qui, cum doctissimus esset vir, ingenij vires omnes contulit ad Atellanas fabulas conscribendas, qua ex re non exiguam laudem cum ipse, tum Atellani comparasse visi sunt, erant enim vere fabulosa tempora illa, cum euangelicam veritatem ignorarent: At Christi lege promulgata homines Atellani,& Aduersani præsertim, à fabulis ad Christianam veritatem conuersi sunt: Nunc verò Aduersæ Ciuitati tu Georgi Manzole etiam Bononiensis contigisti Episcopus, qui non ex fabulis, sed ex euangelio, sed ex veritate, sed ex vera religione, quam Aduersanos docebis veram, solidam, immortalemq. laudem & gloriam tibi, tuisq. Aduersanis comparabis. Itaque si vllo vmquam tempore iusta exsultandi caussa Ciuitati Aduersæ fuit, nunc sanè est quàm vmquam antea maior. O quam læte, quam alacriter Ciuitas illa profusa tibi occurret, te consalutabit, te excipiet: Exsultabit Ciuitas illa, non tantum quòd Bononiensis vir verè bonus verum quòd nobilissimus, & Heroicus Præsul eorum Ecclesiæ præerit, cui Aragonenses, Columnenses, & Vrsini Heroes præesse ferè semper soliti sunt. Et est sanè Aduersa Ciuitas tam Heroicis Præsulibus dignissima. Nam est omnibus naturæ, industriæ, fortunæq. bonis mirifice instructa: Ambitu satis ampla;

Tectis tribus millibus frequens, summis, nobilissimisq. Proceribus,& Principibus, grauissimis & sapientissimis Ciuibus referta: Præstantissimis ingenijs, doctissimis viris quam plurimis, optimis artibus, magnificentissimis templis,& ædificijs admirabiliter exculta: locupletissimis mercatoribus, frequentissimis nundinis, permultis sacerdotum, sacrarumq. virginum ordinibus, sacris, profanisq. dignitatibus, ac pulcherrimis, honestissimis, grauissimisq. feminis insigniter ornata. Locus non procul à mari distat, aptus est quam maxime venationibus, aucupijs,& piscationibus. Abundat quam plurimis gregibus & armentis. Quam amœna, quàm salubris, quam fertilis regio sit iam satis superq. à me declaratum,& ab alijs tibi significatum arbitror. Non Hesperidũ, non Phæacum, non Babiloniorum Horti cum Aduersa Ciuitate comparandi sunt. Sed hoc ipso Aduersa loca omnia vel beatissima vincit; Quod Philippi Austrij Hispaniarum, Maioris Italiæ partis, Morinorum, Siciliæ, aliarumq. Insularum complurium, ac noui Orbis Regis,& Christianæ Reip. propugnatoris, inuictissimi, felicissimi,& augustissimi auspicijs regitur. Sed hoc bonum Aduersæ cum Ciuitatibus, prouincijs, regnisq. omnibus quæ tanto Regi parent commune est: Bonum tamen tantum cẽsetur, vt maius optari, excogitari,& explicari nullo modo possit. Etenim iustitia, religio, virtutesq. omnes in Philippi Regnis proprium firmissimum,& perpetuum statuisse domicilium videntur. In his inquam purum præcipue Christianæ fidei, ac religionis frumentum est; abest omnino Hæresis infelix lolium; absunt omnis inscitiæ falsæq. scientiæ steriles auenæ. At sicubi purum Christianæ fidei frumentum est, Aduersæ certe est: Nam quæ sunt Philippi Philippo, quæ Dei Deo libentissime, sanctissime, ac fidelissime reddit. Age igitur (Manzole grauissime) tuum iam animum exhilara, gaude cum sponsa tua, quæ te sponso mirifice gaudet: lætare nobiscum, hoc est cum tuis omnibus; qui tua dignitate maximopere lætamur; Quin etiam,& cupimus & speramus, te augustiori, vel potius augustissima dignitate auctum iri. Cuius rei auspicium capimus ex rebus auspicatissimis, quæ cum in superioribus, tum in Episcopali ista dignitate adipiscenda tibi obtigerunt; capimus ex ætate tua: Nam si tantus es adhuc Iuuenis, nec dum alterum,& trigesimum annum trãs-

gressus, qualem quantumq. te prouectiori ætate futurum credendum est? Capimus ex virtute tua, quæ si iuuenili ista ætate tanta promerita, & consecuta est, quanto maiora te viro & sene promerebitur, & consequetur? Capimus denique ex tuæ dignitatis initijs, & ex Ecclesiæ tuæ nomine: Nam cum primum Præsulis vestibus indutus es, diuorum Petri, & Paulli dies festus agebatur: Prima verò Ecclesia, quæ tibi Aduersæ assignata est Petri, & Paulli nomine nuncupatur. Accipe omen (Præsul amplissime) ac virtute tua illud ratum effice. Deus faxit, vt tantũ omen eum quem tui magis quàm tu cupiunt euentum aliquando sortiatur. Interim fruere præsenti bono, ac tibi hoc sic persuade: te dum Aduersæ eris, in Terrestri quodam Paradyso futurũ. At dum in huiusmodi paradyso eris, de cælesti paradyso meditator semper: Loci illius pulchritudo, amœnitas, deliciæ, ac felicitas, te ad cælestem pulchritudinem, amœnitatem, delicias, & felicitatem assidue inuitent: Effice vt in deliciosa illa regione nullæ maiores quam tu deliciæ sint; ac denique vt quemadmodum Titus Orbis, tu Ecclesiæ deliciæ dicaris. Hæc autem, vt præstare queas, Perge Gabrielem Palæotum Cardinalem Auunculũ tuum imitari: Nunc nunc ille tibi est imitandus, nunc in illum intuendum: nunc illius vestigiis insistendum, cum illius munus geras, illiusq. episcopalem dignitatem sustineas. Disce ab illo vt vitia populi recidenda: vt à sacerdotibus abigenda inscitia, vt sacris iuuenes initiandi: vt erudiendi pueri, vt populus instruendus, vt inopes tuendi, vt miseri subleuandi: vt administranda sacra: vt ouium vtilitati, atq. saluti consulendum sit: vtq. optimum Pastorem te geras, vt omnia denique ex Christi Iesu ecclesiæq. Catholicæ pręscripto gubernes & agas. Hęc te quàm Palæotus nemo docebit melius: nulla enim illo melior disciplina, nullum pręstantius exemplar, nulla pręclarior viuendi, regendiq. ratio esse potest Numquam labere si illum audies, nũquam offendes si illum sectaberis Ducem. Denique illud in tota vita memineris: te à Pontifice Gregorio Præsulem, & episcopum factum esse: Cogitatione hac excitari maximè debes ad Põtificẽ ipsum assidue imitandum: pontificis exemplar tibi animo semper obuersetur. Hinc disce sanctitatem, vigilantiam, sapientiam, pontificiasq. virtutes omneis, quibus ille supra hominum fidem excellit: Atq. hoc sic tibi persuade, te multo magis

ornatum iri tanti Pontificis imitatione, quàm dignitate qua ornatus ab illo es: quaue maiori etiam ornaberis; si te ista quam maxime dignum præstiteris. Sed quid ago demens? quasi tu Monitore indigeas, ac non per te ipse ad virtutis, gloriæq. studia omnia incitatus, ad Auunculum Palæotum, Gregoriumq. Pontificem imitandum paratus; ad tuumq. munus rectissime sustinendum animatus, instructusque optime sis. Iuuenis bonus, prudens, ac sapiens es: nonne sperandum credendumq. est, te procedente iam ætate multo meliorem, prudentiorem, atq. sapientiorem futurum? Meam igitur orationem concludam; atq. ita concludam, vt Deum Opt. Max. votis precibusq. omnibus rogem, & obsecrem, vt diuturna tibi contingat vita, vtq. tua ista, & alia quæcumque dignitas obtigerit Deo Opt. Max. gloriæ, S.R. Ecclesiæ honori, tibi saluti, tuis vtilitati, ac omnibus gaudio, lætitiæ, felicitatiq. sit.

DIPLOMA CIVITATIS MANZOLO EPISCOPO A CAMERTIBVS DONATAE.

ILLVSTRI Admodum Comiti, & Reuerendissimo Præsuli Georgio Manzolo Camertum Præsidi, Aduersæ Ciuitatis Episcopo, ac ciui patronoq. nostro amplissimo Magistratus, & Ordo Ciuitatis Camerini S. P. atq. felicitatem optant.

NOSTRAE Ciuitatis institutum semper fuit (Præsul Amplissime) illa sibi comparare adiumenta, & ornamenta, quibus felicissime non consistere solum, sed etiam augeri, exornariq. posset, Ac propterea bonos, magnosq. uiros, & præsules tanti semper fecimus, ut unusquisque intelligere facile potuerit, mirificum ac propemodum singulare nostrum in illos fuisse studium; nihilq. nos magis habuisse in optatis, quam uel eorum gratiam, & beneuolentiam promereri; uel eorumdem erga nos merita remunerari; uel sua ipsorum dignitate nostram exornare Ciuitatem. At nostra hæc uoluntas in neminem umquam tam egregie propensa fuit, quam in te est: cum in te uno nil nisi mirifice amandum, probandum, & laudandum animaduertere potuerimus. Nam tibi ex illis bonis nullum deest, quæ uel ab homine, uel in homine expeti possunt. Si quis patriam quærat, quæ Bononia illustrior? Si genus, quod Manzolo clarius? si dignitatem, natus comes es; & ab ineunte iuuentute à Gregorio XIII. Pont. Opt. Max. Referendarius, ac Protonotarius Præsul; postea Narniensium, deinde Vrbeuetanorum, deinceps Camertum præses factus; Postremo Aduersæ Ciuitatis Episcopus Pontificis ipsius motu, & ore proprio creatus, & renunciatus es. Si diuitias, opes affinitates, propinquitates, clientelas, amicitias his nullus præsul te floret magis. Si animi bona quis explicare posset? Quis enim umquam crederet in te iuuene tantam esse prudentiam, tantam Cæsarei, & Pontificij iuris aliarumq. optimarum artium scientiam & sapientiam; tantamq. iustitiæ, pietatis, religionis, æquitatis, continentiæ, liberalitatis, comitatis, uirtutumq. omnium præstantiam, quantam in perfectis uiris, & senibus inuenire difficillimum esset? Adeo ut apertissime pateat, te ad uirtutes omnes à natura genitum, atq. à patria & ab Auunculis Gabriele, & Camillo Palæotis altero Cardinali sanctissimo, ac Illustrissimo; altero Bononiensis Reip. Senatori è quadraginta sapientissimo felicissime institutum esse. Sed in primis præstantissimum populos regendi munus præstantissime geris; ac publicum bonum ita tibi cordi est, ut ea semper mediteris, dicas, consulas, atq. agas, quæ Reip. tibi commissæ utilitati, commoditati, ornamento, & saluti sint. Explicari haud facile potest, quam sis ad omnium animos tibi conciliandos, ac deuinciendos aptissimus: Incredibile dictu est, quantus animus in te habitet; illum enim ita geris ut ingens celsitas inesse appareat; ita regis ut nulla turpi libidine, ac perturbatione concitetur. Sed quod præ-

clarissimum

clarissimum est, alios iuuare numquam destitis, ad nocendum adduci numquam potes. Hac autem omnia non egregia tantum in te sunt, ut in ceteris uiris, & Præsulibus esse solent, sed Heroica: Atq. adeo aperte indicant, te moribus Episcopum semper extitisse, ac etiam quacumq. augustiori dignitate dignissimum esse. Tantarum autem tuarum uirtutum uim nos Camertes sex mensium spatio ita experti sumus, ut dum nos rexisti beatisime uixisse uideamur. At cum propediem te à nobis discessurum intelligamus, non solum dolore incredibili sed maxima ærumna nos affici sentimus. Lætamur tamen mirifice, quòd Episcopali dignitate auctus à nobis discedis; quodq. in hac nostra Ciuitate tanta dignitate auctus es, atq. adeo uotis omnibus optamus, ut Camerinum felicissimo tibi auspicio sit ad alia hoc ampliora bona consequenda. Nos igitur hæc spectantes, cupientesq. optimam nostrum omnium erga te, tuosq omnes uoluntatem declarare X. Kal. Iun. M D L X X X I I. omnibus ciuium omnium uotis, admirabili animorum alacritate, atq. incredibili publici Concilij nostri consensu te Illustrem admodum Comitem, ac Reuerendissimum Præsulem nostræ Ciuitatis nunc Præsidem, & Aduersanæ Ecclesiæ Episcopum Georgium Manzolum Bononiensem, ac etiam tuos posteros omnes Ciuitatis nostræ Camertis Iure donauimus, nullumq. honoris, muneris, immunitatisq. genus reliquimus, quo exiguum hoc munus cumulari à nobis amplissime posset. Fatemur quidem exiguum esse munus, minimeq. tuæ uel fortunæ, uel uirtuti par. At certo nobis pollicemur, illud à tua dignitate dignitatem mutuaturum: cum multo magis tu nos ornaturus sis huiusmodi accipiendo munus, quàm nos te ornauimus illud conferendo. Nos certe, quod habuimus, quodue potuimus dedimus maiora daturi, si maiora dandi facultas esset. Sed quid nam patria, & animo præstantius donari potest? Hoc tamen bona fide recipimus, in neminem umquam tanto animorum consensu, tam optima uoluntate, totq. suffragijs, hoc est omnibus; munus hoc à nobis esse collatum. Quare summis te rogamus precibus, ut munus hoc hilari uultu, lætissimoq. animo, & eo quo defertur accipias; existimesq. alteram hanc tuam esse patriam, tuam esse Ciuitatem, quam tua incredibili pietate, ac benignitate perpetuo foueas, atq. tuearis. Finem facimus, teq. optime ualere, felicissimeq. uiuere iubemus, & optamus: & in horum omnium fidem publicas has litteras à nostro Secret. fieri, in publicum nostrum Codicem referri; maioris nostri sigilli impressione muniri, & ad te denique mitti iussimus, atq. uoluimus. Dat. Camerini, è publicis nostris ædibus, &c.

Iul. Ioachin. Secret. Mandato.